

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 92/22

2022 m. birželio 2 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-587/20 | HK/Danmark ir HK/Privat

Darbuotojų organizacijos įstatuose numatyta amžiaus riba, taikoma renkant į šios organizacijos pirmininko pareigas, patenka į Kovos su diskriminacija direktyvos taikymo sritį

Nei politinis tokių pareigų pobūdis, nei įdarbinimo metodas (rinkimai) neturi poveikio šios direktyvos taikymui

1948 m. gimusi A 1978 m. darbuotojų organizacijos HK (Danijos darbuotojų organizacija, apimanti konfederaciją *HK/Danmark* ir federaciją *HK/Privat*) vietiniame filiale buvo įdarbinta kaip profesinės sąjungos nuolatinė atstovė. 1993 m. ji buvo išrinkta *HK/Privat* pirmininke. Vis dėlto šios politinės pareigos, kurios buvo grindžiamos pasitikėjimu, pasižymėjo tam tikrais darbo požymiais. A dirbo visą darbo dieną, gaudavo mėnesinį atlyginimą ir jai buvo taikomas įstatymas dėl mokamų atostogų.

Ji buvo perrenkama kas ketverius metus ir šios federacijos pirmininkės pareigas ėjo iki 2011 m. lapkričio 8 d., kai, sulaukusi 63 metų, viršijo *HK/Privat* įstatuose¹ numatytą kandidatavimo pirmininko rinkimuose, kurie turėjo vykti tais pačiais metais, amžiaus ribą.

Kai A pateikė skundą *Ligebehandlingsnævnet* (Vienodo požiūrio komisija, Danija), ši nusprendė, kad draudimas A dėl jos amžiaus dalyvauti *HK/Privat* pirmininko rinkimuose prieštarauja Danijos nediskriminavimo įstatymui², ir įpareigojo HK atlyginti A patirtą žalą.

Kadangi tas sprendimas nebuvo įvykdytas, ši komisija, veikianti A vardu, pareiškė HK ieškinį. *Østre Landsret* (Rytų regiono apeliacinis teismas, Danija) mano, kad jo nagrinėjamo ginčo baigtis priklauso nuo to, ar A, kaip politiniu pagrindu išrinkta *HK/Privat* pirmininkė, patenka į Kovos su diskriminacija direktyvos taikymo sritį. Jei į klausimą būtų atsakyta teigiamai, neginčijama, jog pagal šios federacijos įstatus ji yra tiesioginės diskriminacijos dėl amžiaus, prieštaraujančios šiai direktyvai, auka.

Gavęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas nusprendė, kad darbuotojų organizacijos įstatuose numatyta amžiaus riba, taikoma renkant į šios organizacijos pirmininko pareigas, patenka į Kovos su diskriminacija direktyvos taikymo sritį³.

Teisingumo Teismo vertinimas

¹ Remiantis šiais įstatais, pirmininku gali būti renkami tik tie nariai, kurie rinkimų dieną nėra sulaukę 60 metų, o po 2005 m. kongreso perrinktiems nariams ši riba padidinama iki 61 metų.

² *La lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (forselsbehandlingsloven)* (Įstatymas dėl diskriminacijos draudimo principo – Nediskriminavimo įstatymas), iš dalies pakeistas 2004 m. balandžio 7 d. *Lov Nr. 253* (Įstatymas Nr. 253) ir 2004 m. gruodžio 22 d. *Lov Nr. 1417* (Įstatymas Nr. 1417), kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79) (toliau – Kovos su diskriminacija direktyva).

³ Kovos su diskriminacija direktyvos 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalies a ir d punktai.

Visų pirma Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad „įsidarbinimo [į darbuotojų organizacijos pirmininko pareigas] sąlygos“, kaip jos suprantamos pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punktą⁴, patenka į šios direktyvos taikymo sritį.

Šiuo klausimu, kalbant apie „įsidarbin[imo], savarankišk[o] įsidarbin[imo] ar darbo sąlyg[ų]“ sąvoką, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, pažymėtina, kad iš bendro terminų „įsidarbinimas“, „savarankiškas įsidarbinimas“ ir „darbas“ vartojimo matyti, jog ši nuostata apima bet kokios profesinės veiklos pradėjimo sąlygas, nepriklausomai nuo jos pobūdžio ir ypatybių. Šiuos terminus reikia suprasti plačiai, kaip matyti palyginus įvairias šios nuostatos kalbines versijas.

Taigi iš Kovos su diskriminacija direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punkto formuluotės matyti, kad į jos taikymo sritį patenka ne tik „darbuotojų“, kaip tai suprantama pagal SESV 45 straipsnį, įsidarbinimo sąlygos.

Be to, šios direktyvos tikslai patvirtina tokį pažodinį aiškinimą. Iš tiesų Kovos su diskriminacija direktyva, kurios teisinis pagrindas yra dabartinio SESV 19 straipsnio 1 dalis, nesiekia apsaugoti tik darbuotojų, kaip silpnesnės darbo santykių šalies. Jos tikslas – atsižvelgiant į socialinius ir visuomenės interesus, pašalinti visas diskriminacijos pagrindais grindžiamas kliūtis naudotis pragyvenimo šaltiniais ir įgyti galimybę prisidėti prie visuomenės gyvenimo darbu, neatsižvelgiant į teisinę formą, pagal kurią jis atliekamas. Taigi klausimas, ar galimybės įsidarbinti į *HK/Privat* federacijos pirmininko pareigas sąlygos patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį, nepriklauso nuo to, ar toks pirmininkas yra kvalifikuotas kaip darbuotojas, kaip tai suprantama pagal SESV 45 straipsnį ir jį aiškinančią jurisprudenciją⁵.

Politinis tokių pareigų pobūdis neturi įtakos minėtų sąlygų įtraukimui į Kovos su diskriminacija direktyvos taikymo sritį, nes ji taikoma tiek privačiam, tiek valstybiniam sektoriui ir visoms veiklos rūšims, o taikymo išimtys aiškiai nurodytos⁶. Be to, šios direktyvos taikymo tikslais konkretus įdarbinimo metodas, kaip antai rinkimai, nėra svarbus.

Pirma pateiktų vertinimų nepaneigia argumentas, susijęs su darbuotojų organizacijų teise laisvai rinkti savo atstovus, kuri yra Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 12 straipsnyje įtvirtintos asociacijų laisvės dalis.

Ši teisė turi būti derinama su diskriminacijos užimtumo ir profesinėje srityje draudimu, kuris yra Kovos su diskriminacija direktyvos dalykas, kaip Chartijos 21 straipsnyje įtvirtinto bendrojo nediskriminavimo principo išraiška. Kadangi asociacijų laisvė nėra absoliuti, naudojimasis ja pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį gali būti apribotas, jeigu tokie apribojimai numatyti įstatymo ir nekeičia šios laisvės esmės, taip pat atitinka proporcingumo principą.

Antra, dėl Kovos su diskriminacija direktyvos 3 straipsnio 1 dalies d punkto aiškinimo, pagal kurį ši direktyva taikoma, be kita ko, dalyvavimui darbuotojų organizacijoje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši nuostata taikoma tokios organizacijos pirmininko veiklai. Tai, kad asmuo pateikia savo kandidatūrą darbuotojų organizacijos pirmininko rinkimuose, kaip ir išrinkto pirmininko pareigų vykdymas, yra tam tikras „dalyvavimo“ (įprasta šio žodžio prasme) tokioje organizacijoje būdas.

Toks aiškinimas atitinka šios direktyvos tikslą sukurti bendrą kovos su diskriminacija, visų pirma dėl amžiaus užimtumo ir profesinėje srityje, pagrindą, taigi jos 3 straipsnyje pateiktos sąvokos, patikslinančios šios direktyvos taikymo sritį, negali būti aiškinamos siaurai.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti

⁴ Direktyvos 2000/78 3 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad ši direktyva, neviršijant Sąjungai suteiktų įgaliojimų, taikoma visiems asmenims tiek valstybiniame, tiek privačiame sektoriuje, įskaitant valstybines įstaigas, įsidarbinant, savarankiškai įsidarbinant ar darbo sąlygoms, įskaitant atrankos kriterijus ir priėmimo į darbą sąlygas, visoms veiklos rūšims ir visais profesinės karjeros etapais, įskaitant paaukštinimą.

⁵ Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, „darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal šią Sąjungos nuostatą, reiškia asmenį, kuris tam tikrą laiką kito asmens naudai ir jo vadovaujamas vykdo veiklą, už kurią gauna atlyginimą.

⁶ Pagal Kovos su diskriminacija direktyvos 3 straipsnio 4 dalį valstybės narės gali nustatyti, kad ši direktyva netaikoma ginkluotosioms pajėgoms, kiek tai susiję, be kita ko, su diskriminacija dėl amžiaus.

Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005

Likite su mumis!

